

1R BATX · ECO1 · UNITAT 3

Demanda, oferta i equilibri

Mercats i preus, demanda, oferta, equilibri, elasticitat, preus màxims i lloguer a Catalunya

3

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

- Explicar què és un mercat i com la demanda reflecteix la disposició a comprar.
- Descriure l'oferta i distingir un moviment al llarg d'una corba d'un desplaçament de la corba.
- Trobar l'equilibri d'un mercat, calcular excessos d'oferta i de demanda i predir l'efecte d'un canvi de la demanda o de l'oferta.
- Calcular i interpretar l'elasticitat preu de la demanda i de l'oferta.
- Analitzar l'efecte d'un preu màxim, sobretot en el mercat del lloguer, amb dades reals.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És novembre i l'Inés Varela envia el grup de l'Observatori econòmic de Valldelana al mercat de parades de tardor amb una feina que sembla senzilla: apuntar el preu d'una mateixa cosa, un cucurutxo de fruita seca, en tres parades diferents. Els preus no són iguals, i el de la mateixa parada canvia segons el dia i les condicions. Qui decideix quant val un cucurutxo? Per respondre-ho, el grup haurà de mirar qui el vol comprar, qui el vol vendre i què passa quan les dues coses no quadren.

❓ **Tria un producte que hagis comprat aquesta setmana. Quant n'hauries comprat si hagués costat el doble? I la meitat?**

❓ **Per què creus que un gelat és més car a la platja a l'agost que a l'hivern?**

❓ **Si hi ha moltes persones que volen la mateixa cosa i n'hi ha poca, què sol passar amb el preu?**

MAPA DE LA UNITAT

Què veurem

- **3.1** El mecanisme de mercat i la demanda
- **3.2** L'oferta
- **3.3** Equilibri de mercat i desplaçaments de les corbes
- **3.4** Elasticitats
- **3.5** Control de preus i mercat de l'habitatge a Catalunya

Els preus fan dues feines

Informació

Si un bé escasseja, el preu puja i ho notem tots.

Incentius

Si puja el preu, vendre és més atractiu i comprar, menys.

Llei de la demanda

A més preu, menys quantitat demandada.

Llei de l'oferta

A més preu, més quantitat oferta.

CLAVE

Un mercat coordina milers de decisions **sense que ningú ho planifiqui**.

Demanda i oferta dels cucurutxos

Cucurutxos al dia; supòsit didàctic.

PREU	DEMANDA	OFERTA	SITUACIÓ
1,50 €	90	30	Escassetat de 60
2,00 €	80	50	Escassetat de 30
2,50 €	70	70	Equilibri
3,00 €	60	90	Excedent de 30
3,50 €	50	110	Excedent de 60

CLAVE

L'equilibri és **2,50 € i 70 cucurutxos**: el preu on la quantitat demandada és igual a l'oferta.

L'equilibri dels cucurutxos

Parada de fruita seca

Demanda i oferta de tot el mercat, en cucurutxos al dia.

1. **Igualar.** 120 − 20P = −30 + 40P, d'on 150 = 60P.
2. **Preu.** P = 150 / 60 = 2,50 €.
3. **Quantitat.** Q = 120 − 20 · 2,5 = 70 cucurutxos.

✔️ **A 2 € hi ha escassetat de 30 i a 3 €, excedent de 30: el preu es mou cap a l'equilibri.**

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

Un dissabte la demanda passa a Qd' = 150 − 20P i l'oferta no canvia. Quin és el nou equilibri?

A 2,50 € i 70

B 3 € i 90

C 3 € i 60

✔️ 150 − 20P = −30 + 40P dona P = 3 €, i Q = 150 − 20 · 3 = 90. Puja la demanda: pugen preu i quantitat.

Quan es desplaça una corba

CANVI	PREU D'EQUILIBRI	QUANTITAT D'EQUILIBRI
Puja la demanda	Puja	Puja
Baixa la demanda	Baixa	Baixa
Puja l'oferta	Baixa	Puja
Baixa l'oferta	Puja	Baixa

CLAVE

Si es mouen **les dues corbes** alhora, el resultat és ambigu: cal calcular-lo.

Si el parader puja el preu

De 2,50 € a 3 €

Les vendes baixen de 70 a 60 cucurutxos al dia.

1. **Variacions.** Preu: +20 %. Quantitat: −14,29 %.
2. **Elasticitat.** Ed = −14,29 / 20 = −0,71: inelàstica.
3. **Ingressos.** De 2,50 · 70 = 175 € a 3 · 60 = 180 €.

✔ **Si la demanda és inelàstica, pujar el preu fa pujar els ingressos.**

Un preu màxim al lloguer

Centenars de pisos; supòsit didàctic.

LLOGUER (€/MES)	DEMANDA	OFERTA	SITUACIÓ
800	500	500	Equilibri
700	550	400	Escassetat de 150
650	575	350	Escassetat de 225

CLAVE

Un preu màxim **per sota de l'equilibri** fa que es demani més del que s'ofereix.

El lloguer a Catalunya

Renda mitjana mensual dels contractes de lloguer d'habitatge.

Font: Incasòl, preu mitjà del lloguer d'habitatges per àmbits supramunicipals, 2021-2025 (consulta: 11/2026).

CLAVE

Són **136,58 € més al mes (+18,9 %)**, i els contractes registrats baixen un 35,6 %: compatible amb menys oferta, però no ho demostra.

REPÀS

Idees clau

- **Demanda.** Preus: informació i incentius, llei de la demanda i corba, factors: renda, preus d'altres béns, gustos, expectatives.
- **Oferta.** Llei de l'oferta i corba, factors: costos, tecnologia, productors, impostos.
- **Equilibri.** Excés d'oferta i excés de demanda, desplaçaments de les corbes, excedents dels agents (consumidor i productor).
- **Elasticitat.** Elàstica, inelàstica i unitària, ingressos i elasticitat.
- **Preus.** Preu màxim i preu mínim, mercat del lloguer.

PER ACABAR

Per pensar

1 A l'episodi, per què canvia el preu del cucurutxo entre setmana i dissabte? Quina corba es desplaça?

2 Un govern fixa un preu màxim del lloguer per sota de l'equilibri. Qui hi guanya, qui hi perd i què més caldria fer?

3 Que el lloguer hagi pujat mentre baixen els contractes demostra que l'oferta ha disminuït? Què més miraries?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**